

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ve Mesleki Kaygıları

Hüseyin Ünlü * * M. Kayıhan ERBAŞ ***

Özet

Araştırmanın amacı beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini ve mesleki kaygı düzeylerini belirlemektir. Genel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmaya 212 beden eğitimi öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Akademik Öz-yeterlik Ölçeği” ve “Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız guruplar için t testi ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının; akademik öz-yeterliklerinin ve mesleğe yönelik kaygılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkeni açısından yapılan karşılaştırmada akademik öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı farklılığa rastlanırken; mesleğe yönelik kaygıda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bununla birlikte akademik öz yeterliğin beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygıları üzerinde anlamlı ve önemli bir yordayıcı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öz-yeterlik, Akademik öz-yeterlik, Mesleki kaygı.

Academic Self-Efficacy and Occupational Anxiety of Physical Education Teacher Candidates*

Abstract

The main purpose of this research was to determine the academic self-efficacy and occupational anxiety levels of the physical education teacher candidates. 212 physical education teacher candidates participated in the survey conducted in the general screening model. In the study "Academic Self-Efficacy Scale" and "Occupational Anxiety Scale for Teacher Candidates" were used as a data collection tools. In the analysis of the data, descriptive statistics, t test for independent groups and regression analyzes were used. In the study it has been seen that physical education teacher candidates' academic self-efficacy and occupational anxiety level were moderate. While in the comparison according to the gender it was seen that a significant difference in the level of academic self-efficacy however there was no significant difference in the occupational anxiety. In the study it was found that significant relationship between academic self-efficacy and occupational anxiety levels. In addition, with it was also observed that academic self -efficacy is a meaningful and significant predictor on the occupational anxiety.

Keywords: Self-efficacy, Academic self-efficacy, Occupational anxiety.

GİRİŞ

Eğitim sistemi birbiriyle ilişkili olan üç ana unsurdan oluşmaktadır. Bu unsurlar; öğrenci, öğretmen ve programdır (Eş, Sarıkaya, Ekici

ve Ekici, 2010). Eğitim sisteminin niteliği bu unsurlar arasındaki uyuma bağlıdır (Yıldız, Akpınar, Aydoğdu ve Ergin, 2006). Eğitim sistemindeki bu uyumu sağlayacak ve eğitim sistemini şekillendirecek en önemli unsur ise

* Bu çalışmanın bir bölümü 14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr., Aksaray Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aksaray-Türkiye, unlu68@gmail.com

*** Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aksaray-Türkiye, kayihan.besyo@gmail.com.

öğretmendir (Çapa ve Çil, 2000; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Çetinkaya, 2009; Semerci, Semerci, Eliüşük ve Kartal, 2012). Öğretmenler eğitim sisteminin vazgeçilmez bileşenleri olup öğrenci davranışlarını olumlu yönde değiştirir, geliştirir ve insan gücünün topluma hizmet etmesi için öğrencileri eğitirler (Yıldırım, 2015). Bu bağlamda değerlendirildiğinde eğitimin kalitesi öğretmenin niteliğine bağlıdır (Doğan ve Çoban, 2009; Terzi ve Tezci, 2007). Nitelikli bir öğretmen olabilmek için ise öğretmenin genel kültürünün yanı sıra, öğretmenlik formasyonuna ve bunun yanında alan bilgisine sahip olması gerekir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2002).

Öğretmen adaylarına tüm bu bilgi ve becerilerin kazandırılmasına yönelik eğitim, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süreçlerinde verilmektedir. Ancak öğretmen adaylarının bu bilgi ve becerilere sahip olmasının yanında bu bilgi ve becerileri uygulama noktasında yeteneklerine yönelik bir inanca sahip olması gerekir. Bu noktada beden eğitimi öğretmenlerinin yeterliğinden söz etmek gerekecektir. Nitekim Yıldırım (2015) öğretmenlerin iyi bir eğitim almalarının yanı sıra görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmede öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlik inancına da sahip olması gerektiğini vurgulamıştır.

Öğretmen yeterliği bir öğretmenin aralarında zor veya güdülenemeyen öğrenciler olsa dahi, öğretim görevini başarıyla gerçekleştirebileceğine dair yeteneklerine duyduğu inancı olarak tanımlanmıştır (Tschannen-Moran ve Hoy, 2001). Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ise beden eğitimi öğretmenliğinin gerektirdiği görev ve sorumlulukları gerçekleştirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, anlayış, beceri ve tutumların yanı sıra beden eğitimi öğretmenliği mesleğini gerçekleştirebilmek için gerekli olan kapasiteyi vurgular (Ünlü, Sünbül ve Aydos, 2008).

Öğretmenlerin alan bilgisine ilişkin öz yeterliği ise akademik öz-yeterlik olarak ifade edilmiştir (Çolak, Yorulmaz ve Altinkurt, 2017). Akademik öz-yeterlik öğrencinin kendisinin akademik bir işi başarıyla

tamamlayabilmesine ilişkin inancıdır (Solberg, O'Brien, Villareal, Kennel ve Davis, 1993; Zimmerman, 1995).

Akademik öz-yeterliğin farklı disiplinlerde ele alındığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri de öz-yeterliğin alana özgü bir türüdür. Beden eğitimi öğretmenliği alanıyla ilgili bilgileri öğrenme ve beden eğitimi öğretmenliği alanında başarılı olma konusunda kendi yeteneklerine ilişkin yargısı olarak tanımlanmıştır (Ünlü ve Kalemoglu, 2011).

Akademik öz-yeterlik öğrencilerin başarılarının tahmin edilmesinde önemli değişkenlerden biridir (Elias ve Loomis 2002; Komarraju ve Nadler, 2013; Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007; Yurt, 2014) ve öğrencilerin akademik öz-yeterlik inancının akademik başarıyı da artırdığı yapılan araştırmalarda vurgulanmıştır (Bandura 1997; Pajares 1997; Schunk 1982; 1981).

Beden eğitimi öğretmen adaylarının da beden eğitimi öğretmenliği mesleğini başarılı bir şekilde yerine getirebilmelerinde hizmet öncesi eğitimlerindeki yeterlikleri önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarına sunulacak nitelikli bir eğitim ortamı ve yaşantısı; onlara mesleğin gereklerini yerine getirebilmeleri için yeterlik kazandırabileceği gibi öğretmen adaylarının mesleğe bakış açıları, meslek ile ilgili duygu ve düşüncelerini de etkilemektedir (Aydın ve Tekneci, 2013; Taşgın, 2006). Bunun yanında öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri onların mesleğe yönelik tutumlarını ve aynı zamanda mesleğe yönelik kaygılarını da etkilemektedir (Doğan ve Çoban 2009; Donmuş, Akpınar, Eroğlu, 2017; Saracaloğlu, Kumral ve Kanmaz, 2009).

Modern eğitim öğretim anlayışı ile birlikte öğretmenden beklenen görev ve sorumluluklarda artmıştır. Günümüz öğretmenlerinden öğretimle ilgili sorumluluklarını yerine getirmelerinin yanı sıra öğretme-öğrenme sürecini organize etme; iyi bir lider, gözlemci ve yönetici olması da beklenmektedir (Karacaoğlu, 2008). Aynı zamanda günümüz eğitim öğretim sistemi öğretmenlere öğretim hizmetlerinin rehberi olma ve eğitim-öğretim faaliyetlerini kılavuzlama gibi bir başka sorumlulukta

yüklemektedir. Tüm bunlar eğitim sistemi içerisinde öğretmenlerin yük ve sorumluluklarını arttırmıştır. Öğretmen adaylarının artan bu sorumluları başarıyla yerine getirip getiremeyecekleri konusu ve bunun yanında iş bulma ve atanma konusunda da yaşadıkları belirsizlikler onların öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını da beraberinde getirdiği düşünülmüştür.

Sorunun ne olduğunu bilmeksizin duyulan, belli belirsiz bir korku olarak tanımlanan kaygı (Morgan, 2000) üzüntü, korku, sıkıntı, başarısızlık, acizlik, sonucu bilememe ve yargılanma gibi farklı hisleri içerisinde barındırmaktadır (Cüceloğlu, 2016). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini yerine getirme konusunda kendi yeteneklerine yönelik algıladığı olumsuzluklar öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı olarak ele alınabilir.

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygılarının belirli zamanlarda ve belirli noktalarda yoğunlaştığı ve üç alt bölümü olduğu belirtilmiştir. Fuller (1969), öğretmenlik mesleğine yönelik bu kaygıları; ben-merkezli, görev-merkezli ve öğrenci-merkezli kaygı olmak üzere üç grupta kategorize etmiştir (Meek ve Behets, 1999). Öğretmen adayları, öğretmenliğin kendileri için uygun bir meslek olup olmadığını sorgulayan daha çok benmerkezci kaygı taşıyabilirler. Bu kaygıların odağında bireyin kendisi bulunmaktadır. Bu kaygıya sahip olan bir öğretmen mesleğini başarıyla sürdürüp sürdüremeyeceği konusunda endişelidir. Sürekli olarak kendisine şu soruları sorar: Öğretmenlik bana göre bir meslek mi? Ben bu mesleği her gün nasıl yapacağım? Sınıfta gürültü olursa okul müdürü ve diğer öğretmenler hakkımda ne düşünecek? (Taşgın, 2006).

Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygılarının azaltılmasında yeteneklerine duyduğu inancın bir başka ifade ile yeterliklerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim kendini yeterli olarak algılayan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki kaygı düzeylerinin düşük olması beklenmektedir. Literatürde beden eğitimi öğretmen adaylarının (Eroğlu, Yıldırım ve Şahan, 2017; Ünlü ve Kalemoglu,

2012) ve farklı branşlardaki öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini (Durdukoca, 2010) ve öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını konu edinen farklı araştırmalara (Dursun ve Karagün, 2012; Mergen, Arslan, Mergen ve Arslan, 2014; Özen, Yıldız, ve Yıldız, 2013) rastlanmıştır. Ancak, beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını araştıran herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Oysa beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet öncesinde aldıkları eğitim ve bu eğitime bağlı olarak akademik öz-yeterlik algılarının onların mesleğe yönelik kaygıları üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Bu sebepten dolayı mesleğe yönelik kaygı taşıyan öğretmen adaylarının mesleki kaygılarıyla, bir işi gerçekleştirebilme, başarabilme yeteneği konusundaki kişisel yargıları olan akademik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak önemli bir durumdur.

Araştırmanın Amacı

Bu bağlamda bu araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile mesleğe yönelik kaygıları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma modeli

Araştırma beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve mesleki kaygılarını belirlemek amacıyla tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modelleri geçmişte var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2011).

Araştırma gurubu

Araştırma grubunu 2016-2017 yılında 3 farklı üniversitede (Aksaray Üniversitesi, Niğde Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi) öğrenim gören 78'i kadın (%37) ve 134'ü erkek (%63) olmak üzere toplam 212 (yaş=21.64±2.09) beden eğitimi öğretmen adayı oluşturmuştur.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “akademik öz-yeterlik ölçeği” ve “öğretmen

adaylarına yönelik mesleki kaygı ölçeği” kullanılmıştır.

Jerusalem ve Schwarzer (1981) tarafından geliştirilen akademik öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından yapılmıştır. Tek boyuttan oluşan ölçek “4’lü Likert tipindedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik değeri ise .79 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği bu araştırma için yeniden yapılmıştır. Buna göre ölçek 7 maddelik tek faktörlü yapısını korumuş ve ölçeğin güvenilirlik kat sayısı .96 olarak belirlenmiştir. Ölçek elde edilecek yüksek puanlar akademik öz-yeterliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilen Mesleki Kaygı ölçeği 45 madde ve “Görev Merkezli Kaygı”, “Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı”, “Öğrenci / İletişim Merkezli Kaygı”,

“Meslektaş ve Veli Merkezli Kaygı”, “Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı”, “Atanma Merkezli Kaygı”, “Uyum Merkezli Kaygı” ve “Okul Yönetimi Merkezli Kaygı” olmak üzere sekiz faktörlü bir ölçektir. Ölçek, 5- Kaygılanmıyorum, 4- Çok az Kaygılanıyorum, 3- Kısmen Kaygılanıyorum, 2- Oldukça Kaygılanıyorum, 1- Çok Kaygılanıyorum olmak üzere beşli derecelendirme ile yanıtlanmaktadır. Ölçeğin bütününden kestirilen toplam güvenilirlik katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 45, en yüksek puan 225 olup, yüksek puanlar öğrencilerin mesleğe yönelik kaygılarının daha az olduğunu göstermektedir (Cabı ve Yalçınalp, 2013). Bu araştırma için gerçekleştirilen iç tutarlık analizinde ölçeğin bütününden kestirilen toplam güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur.

BULGULAR

Tablo 1. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ve Mesleki Kaygı Düzeyleri

Değişkenler	N	\bar{X}	Ss
1. Görev merkezli kaygı	212	2.59	.962
2. Ekonomik/sosyal merkezli kaygı	212	2.86	.548
3. Öğrenci / iletişim merkezli kaygı	212	4.02	.488
4. Meslektaş ve veli merkezli kaygı	212	2.92	.770
5. Kişisel gelişim merkezli kaygı	212	2.95	.754
6. Atanma merkezli kaygı	212	3.14	.534
7. Uyum merkezli kaygı	212	2.80	.899
8. Okul yönetimi merkezli kaygı	212	2.82	.702
Toplam mesleki kaygı	212	2.86	.434
Akademik öz-yeterlik	212	2.09	.923

Beden Eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri ortalamalar sırasıyla; “öğrenci / iletişim merkezli kaygı $\bar{x}=4.02\pm.488$; atanma merkezli kaygı $\bar{x}= 3.14$

$\pm .534$; kişisel gelişim merkezli kaygı $\bar{x} = 2.95 \pm .754$; meslektaş ve veli merkezli kaygı $2.92 \pm .770$; ekonomik/sosyal merkezli kaygı $\bar{x} = 2.86 \pm .548$; uyum merkezli kaygı $\bar{x} = 2.80 \pm .899$; okul yönetimi merkezli kaygı $\bar{x} = 2.82 \pm .702$; görev merkezli kaygı $\bar{x} = 2.59 \pm .962$ olarak hesaplanmıştır. Mesleki kaygı ölçeğinin genelinden $\bar{x} = 2.86 \pm .962$ ve akademik öz-yeterlik ölçeğinden $\bar{x} = 2.09 \pm .923$ 'lük bir ortalama elde ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 2. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Akademik Öz-Yeterlikleri ve Mesleki Kaygı Düzeyleri

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	sd	p
Akademik öz-yeterlik	Kadın	78	1.88	.807	-2.639	210	.009
	Erkek	134	2.22	.965			
Mesleki kaygı	Kadın	78	2.93	.358	1.864	210	.064
	Erkek	134	2.82	.469			

Cinsiyet değişkeni beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinde anlamlı farklılığa sebep olurken ($t = -2.639$; $p < .05$); mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır ($t = 1.864$; $p > 0.05$).

Tablo 3. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri ve Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Akademik Öz-yeterlik	GMK	ESMK	ÖİMK	MVMK	KG MK	AMK	UMK	OYMK	TMK
	R	-.508**	-.606**	-.508**	-.507**	-.607**	-.577**	-.591**	-.115
P	.001	.001	.001	.001	.001	.001	.001	.094	.001

GMK (Görev Merkezli Kaygı), ESMK (Ekonomik sosyal Merkezli kaygı), ÖİMK (Öğrenci İletişim Merkezli Kaygı), MVMK (Meslektaş ve Veli Merkezli Kaygı), KG MK (Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı), AMK (Atanma Merkezli Kaygı), UMK (Uyum merkezli Kaygı), OYMK (Okul Yönetimi Merkezli Kaygı), TMK (Toplam Mesleki Kaygı)

Akademik öz-yeterlik ile mesleki kaygı ölçeğinin; görev merkezli kaygı, ekonomik/sosyal merkezli kaygı, öğrenci / iletişim merkezli kaygı, meslektaş ve veli merkezli kaygı, kişisel gelişim merkezli kaygı, atanma merkezli kaygı, uyum merkezli kaygı ve mesleki kaygı ölçeğinin genelinden elde edilen ortalamalar açısından anlamlı negatif yönlü anlamlı ilişkiye rastlanmıştır.

Tablo 4. Mesleki Kaygının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	3.620	.047	-	77.208	.001	-	-
Akademik Öz-yeterlik	-.364	.021	-.775	-17.755	.001	1.000	1.000
R= .775 _a	R ² =.600	F= 315.250	P= .001				

a. Bağımlı Değişken: (Sabit) Mesleki Kaygı

b. Yordayıcı Değişken: Akademik Öz-yeterlik

Akademik öz-yeterliğin ve mesleki kaygı düzeyini yordama denklemi ($R^2=.600$, $F=315.250$, $p<.05$) önemli görülmüştür. Buna göre akademik öz-yeterlik mesleki kaygı düzeyindeki toplam varyansın % 60'ını açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, akademik öz-yeterliğin mesleki kaygı üzerinde önemli ve anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmüştür

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile mesleki kaygı düzeyleri belirlenerek; akademik öz-yeterlik ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Benzer bir araştırmada Şeker (2017)'de öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin orta seviyede olduğunu belirtmiştir. Ancak, Alemdağ, Öncü ve Yılmaz (2014)'ın yaptığı araştırmada ise beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeyleri ortanın üzerinde tespit edilmiştir. Bir başka araştırmada Ünlü ve Kalemoğlu (2011)'da beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz-yeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Akademik öz-yeterlik, bireyin verilen akademik bir görevi, belirlenmiş olan başarı seviyesinde yapabileceği konusundaki algısı olarak tanımlanmaktadır (Ekinci, 2011). Araştırma sonuçları ile alan yazındaki sonuçlar arasındaki farklılıkların örneklem grubu farklılıklarından ve özellikle farklı üniversitede farklı öğretim elamanlarından aldıkları eğitimlerden kaynaklandığı

düşünülmüştür. Ayrıca araştırma örneklemindeki beden eğitimi öğretmen adaylarının farklı sınıf seviyelerinde öğrenim yaşantılarına devam ediyor olmaları bir başka ifade ile henüz akademik yaşantılarını tamamlamış olmamalarının akademik yeterlik düzeylerinde etkili olduğu ileri sürülebilir. Araştırmadan elde edilen sonuçtan hareketle beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin yükselmesi gerektiği bu amaçla öğrenim yaşantılarını zenginleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuç ise beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri konusunda olmuştur. Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının orta düzeyde mesleki kaygıya sahip oldukları görülmüştür. Bozdam (2008)'in yapmış olduğu araştırmada da öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Varol, Erbaş ve Ünlü (2014) ve Eroğlu ve Ünlü (2015) tarafından yapılan araştırmalarda da beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Cabı ve Yalçınalp (2009), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını belirlemek amacıyla yaptıkları nitel

araştırmada; öğrenci ile iletişim, iş bulma, okul yaşantısı, ekonomik yaşantı, mesleki kabul ve çevre ile ilgili konularda öğretmen adaylarının kaygıları olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin orta seviyede olması, beden eğitimi öğretmen adaylarının önemli ölçüde gelecekte atanma ya da iş bulma konularındaki kaygılarından kaynaklandığı düşünülmüştür. Bunun yanında öğretmenlik mesleğinin sürekli gelişime ve yeniliğe açık olması ve bu sebepten dolayı bu değişimlere ayak uyduramamaktan kaynaklı kişisel gelişim konularındaki kaygılarının etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlik mesleğinin günümüzdeki ekonomik ve sosyal şartlarının oluşturduğu kaygının bu sonuçta etkili olabileceği kanısını oluşturmuştur.

Araştırmada beden eğitim öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile cinsiyet değişkeni açısından yapılan karşılaştırmada anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Buna göre erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının kadın beden eğitimi öğretmen adaylarından daha fazla olduğu görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bu sonuca paralel olarak Çetinkaya ve Ulucan (2018) ve Durdukoca (2010)'nın araştırmasında da erkek öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak literatürde araştırmadan elde edilen bulgu ile çelişen, kadın öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin yüksek olduğunu belirten araştırmalar da bulunmaktadır (Aslan, 2010; Yılmaz-Çelik, 2013). Konu ile ilgili yapılan bazı araştırmalarda ise akademik öz yeterliğin cinsiyete göre fark göstermediği, kadın ve erkeklerin birbirlerine yakın puanlar aldığı vurgulanmıştır (Ekinci, 2011; Tunca ve Alkın-Şahin, 2014). Araştırmadan elde edilen sonuç ve literatürdeki farklı araştırmaların sonuçlarından hareketle cinsiyet değişkeninin akademik öz-yeterliğe etkisinin değişkenlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından incelenmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından beden eğitimi öğretmen

adaylarının mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmadan elde edilen bu sonucun literatürde yer alan bazı araştırmaların sonuçlarıyla örtüştüğü söylenebilir (Temiz, 2011, Dilmaç, 2010). Ancak, Varol ve diğerleri (2014), Akgün ve Özgür (2014), Aydın ve Tekneci (2013), Çubukçu ve Dönmez (2011)'in yapmış olduğu araştırmalarda ise cinsiyetin mesleki kaygı üzerinde anlamlı bir değişken olduğu görülmüştür. Araştırmada kadın ve erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin farklılık göstermemesi konusunda; her iki gurubunda benzer sosyal-kültürel çevrelerden gelmesinin ve benzer eğitim olanaklarına sahip olmasının etkili olduğu çıkarımında bulunulmuştur. Ayrıca bu sonuçtan geçmişte var olan erkeklerin çalışması gerektiği düşüncesinin yerini artık günümüzde kadınların da çalışması gerektiği düşüncesine bıraktığı ve bu sebepten dolayı kadın beden eğitimi öğretmen adaylarının da mesleki kaygı yaşadıkları düşünülmüştür.

Araştırmada elde bir başka sonuçta beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki görülmüştür. Buna göre mesleki kaygı ölçeğinin geneli ile akademik öz-yeterlik arasında yüksek düzeyde bir ilişkiye rastlanmıştır. Mesleki kaygı ölçeğinin; görev merkezli kaygı, ekonomik/sosyal merkezli kaygı, öğrenci / iletişim merkezli kaygı, meslektaş ve veli merkezli kaygı, kişisel gelişim merkezli kaygı, atanma merkezli kaygı ve uyum merkezli kaygı boyutlarında orta düzeyde bir ilişkiye rastlanırken, okul yönetimi merkezli kaygı boyutunda ise anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuca paralel olarak Donmuş ve diğerlerinin (2017) yapmış oldukları araştırmada da akademik öz-yeterlik ile mesleki kaygı düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Konu ile benzer bir başka araştırmada Özmen (2016) öğretmenlerin mesleki kaygıları ile öz-yeterlikleri arasında bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlardan hareketle beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin artmasının

meslekle ilgili kaygılarının azalmasında etkili olduğu söylenebilir. Akademik öz-yeterlik ile okul yönetimi merkezli kaygı arasındaki ilişkinin anlamlı olmaması konusunda öğretmen adaylarının henüz bu konuda ders almamalarının, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması gibi derslerle okul ortamında yeterince bulunmamalarının ya da aldıkları bu derslerle ve okul ortamında buldukları süreçlerde edindikleri olumsuz deneyimlerin etkili olduğu düşünülmüştür.

Araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri üzerinde akademik öz-yeterliğin yordayıcılığı test edilmiştir. Beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin mesleki kaygıları üzerinde anlamlı ve önemli bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Donmuş, ve diğerlerinin (2017) yapmış olduğu araştırmada da öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin mesleki kaygılarını anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Konu ile ilgili yapılan bir başka araştırmada öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre mesleki kaygı düzeylerinin farklılaştığını belirtilmiştir (Sadıkoğlu, Hastürk ve Polat, 2018). Bu sonuçların araştırmadan elde edilen sonucu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Yüksek öz yeterliğe sahip öğretmenler, öğrenmede zorluk çeken öğrencilere yeterli çaba harcadığında öğrenebilecekleri inancını taşırlar. Bu öğretmenler, aile desteğini sağlayabilir ve çevrenin öğretimsel süreçlerdeki olumsuz etkilerinin üstesinden gelebilirler. Diğer yandan, düşük düzeyde öz yeterliğe sahip öğretmenler, öğrencilerin yeterli motivasyona sahip olmaması durumunda yapacak bir şeyin olmadığını ve çevrenin ve ailenin olumsuz etkileri karşısında öğrencileri etkileme gücüne sahip olmadıklarını düşünürler (Gibson ve Dembo, 1984). Dolayısıyla düşük öz-yeterlik inancına sahip öğretmenler, işlerindeki zorluklara karşı daha karamsar bir bakış açısıyla yaklaşmakta iken yüksek öz-yeterlik inancına sahip öğretmenler zorlukların üstesinden bir şekilde gelebilecekleri inancını taşımaktadırlar (Bandura, 1994; Tschannen – Moran, Woolfk Hoy & Hoy, 1998). Araştırmadan ve farklı araştırmalardan elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda; akademik öz

yeterliğin mesleki kaygı etkilediği; kendini yeterli, akademik olarak yeterli ve başarılı olarak algılayan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin de daha düşük olacağı çıkarımında bulunulmuştur.

Araştırmada, beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik ve mesleki kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu, cinsiyet değişkeni açısından yapılan karşılaştırmada mesleki kaygı düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca akademik öz yeterlik ve mesleki arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişkiye ilişkiye rastlanmıştır ve akademik öz-yeterliğin mesleki kaygı üzerinde anlamlı ve önemli bir yordayıcı olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin onların beden eğitimi öğretmenliğine yönelik kaygıları üzerinde önemli olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinin niteliği ve kalitesi artırılarak beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri artırılabilir. Ayrıca beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerini arttırmak amacıyla kurslar, seminerler ve eğitimler düzenlenebilir. Yine beden eğitimi öğretmen adaylarının faydalanabileceği materyaller hazırlanarak beden eğitimi öğretmen adaylarına kılavuzluk yapılması faydalı olacaktır. Tüm bunlar beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik öz yeterliğinin artmasına katkı sağlayacak ve özellikle akademik yetersizlikten kaynaklanabilecek mesleki kaygısında önüne geçecektir.

KAYNAKÇA

- Akgün, F., ve Özgür, H. (2014). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki kaygılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (5), 1206-1223.
- Alemdağ, C., Öncü, E., ve Yılmaz, A. (2014). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Akademik Motivasyon ve Akademik Öz-Yeterlikleri. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 25 (1), 23-35.
- Aslan, C. (2010). Türkçe Eğitimi Programlarında Lisansüstü Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Öz Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 87-115.
- Aydın, A., ve Tekneci, E. (2013). Zihin Engelliler Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Kaygı Düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 1-12.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, Freeman.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (pp. 71-81). New York, NY: Academic Press.
- Bozdam, A. (2008). *Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Cabı, E., ve Yalçınalp, S. (2009). *Öğretmen Adaylarının Mesleki ve Eğitim Teknolojilerini Kullanma Kaygı Düzeylerine Yönelik Görüşleri*. IV. International Educational Technology Conference, Hacettepe Üniversitesi, S. 579.
- Cabı, E., ve Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (MKÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 85-96.
- Cüceloğlu, D. (2016). *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*. (28. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çapa, Y., ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (18), 69-73.
- Çelikten, M., Şanal, M., ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çetinkaya Z. (2009). Türkçe Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 8 (2), 298-305.
- Çetinkaya, T., ve Ulucan, H. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 1(1), 22-29.
- Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ., ve Altinkurt, Y. (2017). Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 201-32.
- Çubukçu, Z., ve Dönmez, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 7(1), 3-25.
- Dılmaç, O. (2010). Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 24, 49-65.
- Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153),157-168.
- Donmuş, V., Akpunar, B., ve Eroğlu, M. (2017). Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-yeterlikleri ve Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 1-13.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 69-77.
- Dursun, S., ve Karagün, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24: 93 - 112.
- Ekinci, E. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Öz Yeterlik Düzeyleri Ve Akademik Erteleme Davranışlarının Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeylerini Yordama Gücü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

- Elias, S. M., & Loomis, R. J. (2002). Utilizing Need for Cognition and Perceived Self-Efficacy to Predict Academic Performance. *Journal of Applied Social Psychology, 32*(8), 1687-1702.
- Eroğlu, O., Yıldırım, Y., ve Şahan, H. (2017). Spor Bilimleri Fakültesindeki Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Örneği. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 1*(1), 38-47.
- Eş, H., Sarıkaya, M., Taşkın Ekici, F., ve Ekici, E. (2010). Türkiye MEB ve Ontario (Kanada) Eyaleti Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, 1*C0148, 5(2), 567-583.
- Fuller, F. F. (1969). Concerns of Teachers: A Developmental Conceptualization. *American educational research journal, 6*(2), 207-226.
- Gibson, S., & Dembo, M. H. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of educational psychology, 76*(4), 569.
- Jerusalem, M. ve Schwarzer, R. (1981). Fragebogen zur Erfassung von "Selbstwirksamkeit". Skalen zur Befindlichkeit und Persönlichkeit In R. Schwarzer (Hrsg.). (Forschungsbericht No. 5). Berlin: Freie Universität, Institut für Psychologie.
- Kalemoğlu-Varol, Y., Erbaş, M. K., ve Ünlü, H. (2014). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını yordama gücü. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi, 12*(2), 113-123.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(1), 70-97.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (22. bs). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Komarraju, M., & Nadler, D. (2013). Self-efficacy and academic achievement: Why do implicit beliefs, goals, and effort regulation matter?. *Learning and Individual Differences, 25*, 67-72.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. (2002). *Öğretmen yeterlilikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Meek, G. A., & Behets, D. (1999). Physical education teachers' concerns towards teaching. *Teaching and Teacher Education, 15*(5), 497-505.
- Mergen, H., Arslan, H., Erdoğan Mergen, B. ve Arslan, E. (2014). Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Yönelik Tutum ve Kaygıları. *NWSA-Education Sciences; 9*(2): 162-177.
- Morgan, C. T. (2000). *Psikolojiye Giriş*. (Çev: H. Arıcı, O. Aydın, R. Bayraktar, O. İmamoğlu, S. Karakaş, I. Savaşır, S. Topçu, P. Uçman, S. Hovardaoglu, D. Şahin, B. Tegin, R. Eski, A. Gülerce, G. Acar, R. Coştur, İ. Dinç, G. Uraz), 14. Baskı, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Özmen, F. (2016). *Aday Öğretmenlerin Öz-Yeterlikleri ve Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişki (Denizli İli Pamukkale ve Merkez efendi İlçe Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Denizli.
- Özen, R., Yıldız, S., & Yıldız, K. (2013). Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, 3*(6), 21-30.
- Pajares, F. (1997). *Current directions in self-efficacy research*. In M. Maehr ve P.R. Pintrich (Eds.), *Advances in motivation and achievement* (pp. 1-49). Greenwich, CT: JAI Press.
- Sadıkoglu, M., Hastürk, G., ve Polat, O. (2018). Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(56), 629-637.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., ve Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 38-54.
- Schunk, D. H. (1981). Modeling and attributional effects on children's achievement: A self-efficacy analysis. *Journal of educational psychology, 73*(1), 93-105.
- Schunk, D. H. (1982). Effects of effort attributional feedback on children's achievement: Self-efficacy analysis. *Journal of Educational Psychology, 74*, 548-556.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. ve Kartal, S. E. (2012). Öğretmenlik mesleğinin

- gündemine ilişkin öğretmen görüşleri (Bartın ili örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-40.
- Solberg, V. S., O'Brien, K., Villareal, P., Kennel, R., & Davis, B. (1993). Self-efficacy and Hispanic college students: Validation of the college self-efficacy instrument. *Hispanic journal of behavioral sciences*, 15(1), 80-95.
- Şeker, S., S. (2017). Müzik Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Akademik Güdülenme ve Akademik Öz-Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 1465-1484.
- Taşgın, Ö. (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679-686.
- Temiz, E. (2011). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin cinsiyet ve alan değişkenleri açısından incelenmesi. *Journal of New World Science Academy*, 6 (2), 303-310
- Terzi, A. R., ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 593-614.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of educational research*, 68(2), 202-248.
- Tunca, N., ve Alkın-Şahin N. (2014). Öğretmen Adaylarının Bilişötesi (Üst Biliş) Öğrenme Stratejileri İle Akademik Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 4(1), 47-56.
- Ünlü, H., & Kalemoglu, Y. (2011). Academic self-efficacy of Turkish physical education and sport school students. *Journal of Human Kinetics*, 27, 190-203.
- Ünlü, H., Sünbül, A. M., ve Aydos, L. (2008). Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlilik Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2).
- Yıldırım, İ. (2015). Revised Version of Physical Education Teachers' Self- Efficacy Scale. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 870-886.
- Yıldız, E., Akpınar, E., Aydoğdu, B., ve Ergin, Ö. (2006). Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Fen Deneylerinin Amaçlarına Yönelik Tutumları. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 3(2), 2-18.
- Yılmaz, M., Gürçay, D., ve Ekici, G. (2007). Akademik Öz yeterlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 253-259.
- Yılmaz-Çelik, D. (2013). Üstün Zekalı Olan Ve Olmayan Öğrencilerin Mükemmeliyetçilik Ve Akademik Öz yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*
- Yurt, E. (2014). The predictive power of self-efficacy sources for mathematics achievement. *Eğitim ve Bilim*, 39 (176), 159-169.
- Zimmerman, B. J. (1995). Self-efficacy and educational development. In A. Bandura (Ed.), *Self-efficacy in changing societies* (pp. 202-231). New York: Cambridge University Press.